

Presentació

El 2 d'octubre de 2020 es va celebrar a Sitges la novena Jornada Mercat de l'Art, Col·leccionisme i Museus, amb una radical limitació de l'aforament presencial de només una trentena d'assistents, a causa de l'excursional situació sanitària, però que es va compensar amb un notable seguiment per *streaming* en què, en alguns moments, es va arribar a comptabilitzar fins a poc més de tres-centes persones connectades. Es tracta d'uns indicadors significatius del prestigi i interès que aquesta trobada científica i cultural ha assolit entre els professionals i investigadors de l'especialitat, però també dins un sector d'aficionats a les arts de casa nostra que ens és fidel i valora la proposta.

De nou entre els ponents d'aquest any tenim la feliç combinació d'estudiosos de llarga trajectòria, que ja han participat en jornades anteriors, juntament amb joves investigadors que hi participen per primer cop, que acrediten públicament la seva plena competència i que garanteixen la continuïtat futura d'aquesta mena d'estudis.

Enguany tenim com a novetat l'estudi d'un comerç artístic de fora de Catalunya. Es tracta del Bazar Masaveu d'Oviedo, promogut per aquesta família d'origen català, que va tenir en Pere Masaveu i Rovira (1828-1885) l'iniciador de la notable saga empresarial asturiana. El Bazar Masaveu va ser el primer comerç d'art de la ciutat i un dels primers fora de Barcelona i Madrid, i va ser encapçalat per un dels seus nets, Martín Masaveu i Masaveu (1890-1937). Juan Carlos Aparicio Vega, professor de la Universitat d'Oviedo i especialista en el tema del comerç artístic, ens presenta un estudi complet sobre aquesta galeria.

Un altre jove investigador, Bernat Puigdollers, ens ofereix la primera semblança professional i personal de l'antiquari Baldomer Falgueras i Carreras (1915-2005), que va tenir una gran activitat comercial i que va ser el promotor i primer president del Gremi d'Antiquaris de Catalunya el 1960. El personatge té un gran interès en relació amb les col·leccions de Sitges perquè va ser un

amic i proveïdor destacat del Dr. Pérez Rosales i també va ser nomenat per la Diputació director dels Museus de Sitges i Vilanova el 1974.

Dues grans col·leccions històriques, ara disperses, han pogut ser reconstruïdes i analitzades en la present Jornada. La primera ens la presenta Alberto Velasco, que ha estudiat la figura de l'arquitecte i historiador Alexandre Soler i March (1873-1949), que va aplegar i estudiar un conjunt destacat d'art medieval, una col·lecció sovint mencionada en la bibliografia però que era mancada d'un coneixement precís del seu abast i formació. L'enorme col·lecció d'art antic i modern de l'industrial Fernando Rivière de Caralt (1904-1992) ha estat objecte d'una detallada reconstrucció de la jove investigadora Sara Vila, de la qual ara tenim una primera visió de conjunt.

Per contra, dues col·leccions més que han enfortit i completat el nostre primer museu són analitzades ara també per primer cop i, en certa manera, les podem descobrir. Joan Yeguas s'ha ocupat de la figura del mecenes i col·leccionista Francesc Fàbregas i Mas (1857-1933), que va deixar en herència 89 obres al museu de Barcelona, on trobem pintura del seu temps però també algunes peces singulars d'alta època.

Francesc Quílez i Adela Laborda, director i conservadora del Gabinet de Dibuixos i Gravats del MNAC, per primer cop quantifiquen i analitzen la procedència del fons més nombrós del Gabinet, la col·lecció de Miquel Agell Nadal (1892-1949), adquirida el 1963, i que està format pel material editorial de les revistes *La Campana de Gràcia* i *L'Esquella de la Torratxa*. Són més de setze mil dibuixos on trobem representat tot el dibuix d'il·lustració català del darrer terç del segle XIX i de les primeres dècades del segle XX.

El gran emprenedor que fou Pere Duran i Farell (1921-1999) va aplegar juntament amb la seva esposa una extraordinària col·lecció de materials arqueològics ibèrics, americans i africans, i també artístics de l'Extrem Orient, segurament la millor col·lecció privada en el seu gènere a Catalunya i Espanya. El seu contingut ja ha estat donat a conèixer mitjançant diverses publicacions especialitzades, però ara el seu fill Pere Duran Vall-llosera ens n'ofereix per primer cop una visió de conjunt, on n'explica el procés de formació segons els interessos i la biografia dels seus creadors.

La Jornada de Sitges, gràcies al treball altruista dels ponents i a la generosa acollença física i econòmica del Consorci del Patrimoni de Sitges, es manté ferma en el seu caminar en el temps. Són només set ponències anuals, però la gradual acumulació i la seva regularitat fan que disposem ja avui d'un gruix considerable de material, un cop arribats a la novena edició d'aquesta jornada d'estudi. Són dades i informacions que il·luminen la formació de les col·leccions.

ons, el perfil dels entusiastes col·leccionistes, el paper imprescindible dels agents del mercat de l'art i, finalment, els mecanismes de l'entrada de les peces per venda, donació o llegat als nostres museus. Preservar correctament el nostre patrimoni col·lectiu i la nostra identitat també vol dir conèixer i estudiar els mecanismes històrics de la seva formació. Aquesta és la nostra voluntat en perseverar en les Jornades de Sitges.

BONAVENTURA BASSEGODA
Universitat Autònoma de Barcelona

IGNASI DOMÈNECH
Consorci del Patrimoni de Sitges